

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL RESOLUTION 1325 ON WOMEN, PEACE AND SECURITY:

Security Council Resolution 1325 was passed unanimously on 31 October 2000. Resolution (S/RES/1325) is the first resolution ever passed by the Security Council that specifically addresses the impact of war on women, and women's contributions to conflict resolution and sustainable peace.

SOLOMON ISLANDS PIDGIN VERSION

Taem olketa apruvum Resolution 1325 ia long Oktoba 31st 2002 wea Security Council hemi mekem lo long saed blong olketa Mere, Piis an Sekuriti hemi olsem wanfala bik saen long histri. Hemi impotent histri bikos hemi olsem fastaem nao fo Security Council fo hemi tokaot long rol an expiarins blong olketa mere fo stopem faet wea usim olketa gans an wepons fo kilim dae narafala man o pipol.

Wat nao olketa gud samting olketa pipol lukim insaed long Resoluson 1325 ia wea United Nations Security Council hemi kamap wetem distaem ia?

Kofi Annan [General Secretary blong United Nation] hemi sei "Fo plande genereson olketa mere nao save mekem piis insaed long famili blong olketa an long ples blong olketa. Olketa mere pruvim olketa seleva olsem ejent fo biuldim piis melwan pipol an trae had tumas fo stopem laef wea hemi save kosim raowa melwan pipol an kandre." (Kofi Annan)

Resoluson lo ia hemianao hemi givim paoa long Security Council fo duim gudfala waka blong hem wea narafala oganaeseson olsem Presidential Statements an Press Statements olketa i nating garem paoa olsem fo helpem olketa fo go-hed gud long woka blong olketa. Olketa oganaeseson ia olketa nating garem kaen resoluson olsem Security Council garem ia so team olketa kam long olketa isiu blong olketa mere, wuo, an piis oketa faendem had fo duim eniting.

Kamap blong Security Council resoluson ia hemi no minim dat hemi niufala samting wea hemi jes happen, bat hemi somaot gudfala waka tugeta blong olketa NGOs wetem UN ofis an melwan olketa memba kandre blong UN.

Taem UN Security Council hemi apruvim disfala resoluson ia long Oktoba 31st 2002, hemi alaom olketa memba kandre blong UN fo savegud [understand] long isiu melwan [middle] olketa man an olketa mere an fo includim olketa mere fo stanap an woka fo stopem wua an treahad fo biuldimap piis.

Olketa kii point blong Resoluson 1325 ia nao hemi olsem:

- Olketa mere mas tekpat [participation] insaed long olketa bodis hu i save mekem desison an fo tekpat tu long hao fo kamapim piis.
- Includim olketa genda isius an trenings abaot kipim piis.
- Fo lukaftam [protection] olketa mere an olketa gele long eria wea wuo hemi kasem an kukaftam tu olketa pipol hu i stap long ples wea olketa pipol ranawe-go haed long hem.
- Genda isius insaed long system blong UN mas kavarem olketa samting olsem hao fo mekem repots an hao fo karemaot olketa programs.

Beijing Platfom fo Akson hemi tok olsem....Chapta E: Women and Armed Conflict hemi rekomendim dat E.I: "fo inkrisim vois blong olketa mere insaed long conflict resoluson ia, long levul fo mekem desison an fo helpem olketa mere hu i stap long ples wea laef blong olketa hemi fesim densa bikos olketa stap long eria wea wuo an enikaen fait hemi kamap an fo enkaregim olketa mere tu bikos olketa deferen kandre i rulim olketa."

Wat kaen gud samting nao United Nations Security Council hemi garem insaed long resoluson 1325 ia.

Long disfala resoluson ia hemi tokabaotem [address] nao olketa samting ia:-

- Olketa mere mas tekpat insaed long waka fo kamapim piis.
- Trening fo olketa man an olketa mere long waka hao fo kipim piis.
- Nid fo difendem olketa mere an olketa gele an fo lukhae [respect] long raets blong olketa.
- Mas helpem olketa man an olketa mere fo save long hao fo mekem ripot an hao fo karemaot an organaesim olketa programs.
- Fo save long olketa wei blong United Nation long hao fo go-abatem olketa raowa, piis and sefti blong pipol.

Fo karemaot fo fala aksons ia, resoluson ia hemi kamap wetem 18 fala steps wea United Nation Secretary General, wetem Security Council, an olketa memba kandre mas duim:

1. Incrisim namba blong olketa mere fo tekpat long evri level olketa save hao fo goabaotem [deal] an tokabaotem olketa conflict resoluson an olketa samting hao fo kamapim piis.
2. Siusim plande mere fo stap long olketa bikfala posison an involvim plande mere fo woka long mison blong UN olsem fo wasman [observe] blong militari, olsem pipol blong ples fo helpem polis, an fo wokaman blong olketa human raets long ofis blong olketa.
3. Givim olketa man an olketa mere gaedlaen trening an materials long protekson, wetem raets an nids blong olketa mere an olketa gele. Nidim UN fo karem aot stadi long hao woa save kosim nogud samting long olketa mere an olketa gele, rol blong olketa mere fo kamapim piis, hao olketa man an olketa mere save helpem deferen levels insaed long piis proses an nidim conflict resoluson wea hemi save helpem olketa pipol hu i kipim piis fo garem genda sensitive trening.

4. Incrisim namba blong olketa mere fo representem olketa fo stap long levul wea olketa bodi hu i save mekem desison.

Disfala Resoluson 1325 ia hemi kolem olketa UN memba kandre fo duim olketa samting ia:

- Provaidem seleni an sapotim genda sesitiv trening. Bringim justice an stopim nogud laef. Tekem-go long kot olketa pipol hu i duim kaen wei fo kilim dae olketa pipol blong wanfala res o wanfala grup blong pipol [genocide]. Tekem-go long kot tu olketa hu i save kosim bikfala raowa melwan olketa man an olketa mere fo tokspoelem an lukdaonim [discriminations] valiu blong olketa mere.
- Helpem olketa militari an olketa pipol hi i helpem polis fo savegud [understand] an luksave [reason] long densa blong HIV/AIDS mekem olketa stapsef [safety].
- Mas luk save long international lo wea hemi respektim raets blong olketa mere an olketa gele.
- Nidim spesol kea fo luk aftam olketa mere an olketa gele an fo no luk daonim olketa an mekem pipol tok spoelem olketa.
- Mas lesinaot [attention] fo olketa nids blong olketa mere an olketa gele long olketa ples wea olketa kosim problem fo olketa mere mekem olketa garem piis an sekiuriti.
- Mas tekem mesa fo givim strong sapot long olketa mere hu i stap long ples mekem olketa seleva save helpem piis fo hemi kamap gud long evri wei blong laef.

Sikiuriti Kansol

Tingting baek long olketa disisin blong hem, olsem; 1261 (1999) wea olketa i mekem long 25 Ogus 1999, 1265 (1999) wea olketa i mekem long 17 Septemba 1999, 1296 (2000) wea olketa i mekem long 19 Eprol 2000 an 1314 (2000) wea olketa i mekem long 11 Ogus 2000, an olketa toktok blong Presiden abaotem eria ia. Tingting baek tu long toktok blong Presiden go long Niuspepa long taem olketa makem dei blong United Nation(UN)¹ fo raet blong olketa mere an wol pis, long namba 8 Maj 2000 (SC/6816).

Tingting baek tu long olketa samting wea olketa tokabaotem an agri fo duim, wea i stap insaed long Beijin Declaration an Platfom for Action (A/52/231)², wetem olketa wea i stap insaed disfala pepa wea olketa putum tugeta long meke tuenti-tri (23rd) miting blong Jenerol Asembli blong UN wea olketa kolek long "Women 2000: Gender Equality, Development and Peace for the twenty-first century" (A/S-23/10/Rev.1), espeseli olketa samting long saed long olketa mere an faet wea pipol olketa iusim gan.

Rimembam olketa gol an olketa bik tingting bihaenem Jata blong United Nation³ an nambawan waka blong Sikiuriti Kansol, wea hemi stap insaed long Jata ia fo kipim wol pis an sikiuriti.

Talemaot bikfala wari abaotem kaen wei wea pipol hu i safa long woa, plande long olketa nao mere an pikinini ia, an diswan hemi mekem olketa fo stap olsem refiuji an disples pipol, an plande long olketa ia olketa militan an olketa grup olsem teroris kosim trabol fo olketa olowe. Luksave tu long olketa problem wea diswan hemi garem long olketa waka fo bildim pis an waka fo stretem raoa melwan olketa grup hu i tekpat long faet.

Talemaot moa sapot fo impoten waka blong olketa mere long saed long stopem an mekem olketa disisin long hao fo faenem wei fo endem faet, an long bildim pis. Mekem strong toktok tu fo sei hemi impoten fo olketa mere tekpat long olketa waka fo kipim an promotem pis an

¹ United Nation (UN) – wanfala oganaesesin wea hemi lukaftarem waka fo meksua pis an fridom hem stap long evri kandre long wol.

² Beijin Declaration an Platform for Action – Olketa pepa ia olketa raetem olketa long wanfala miting long Beijin, long China.

³ Jata blong United Nation – Olketa lo blong UN

sikiuriti, an nid fo apem waka blong olketa long mekem disisin long saed long stopem an faenem wei fo endem faet.

Talemaot tu sapot long nid fo karemaot waka long olketa intanasinol lo wea hemi lukaftarem olketa raet blong olketa mere an olketa gele long taem woa hemi gohed an afta hemi en.

Givim strong toktok abaotem nid fo meksua evri grup hu i tekpat long olketa program fo letem pipol save abaotem maen an kliarem maen, tingabaotem olketa spesol nid blong olketa mere an olketa gele.

Luksave long nid fo apem olketa tingting abaotem olketa samting long saed long jenda, taem duim waka long kipim pis. Fo duim diswan, hem mas remembam Windhek Declaration⁴ an Namibia Plan of Action on Mainstreaming a Gender Perspective in Multidimensional Peace Operations (S/2000/693)⁵

Luksave tu long olketa impoten samting long tingting wea hemi stap insaed toktok blong Presiden go long Niuspepa long namba 8 Maj 2000, fo garem spesol trening fo evriwan hu i waka long kipim pis, protekson fo olketa mere an pikinini, olketa spesol nid blong olketa an raet blong olketa, long taem wea faet hemi gohed.

Luksave long nid fo savegud long olketa problem wea faet hemi save kosim fo olketa mere an olketa gele, an olketa tingting wea olketa skul an olketa nara oganaesesin olketa kamap wetem fo dil wetem olketa problem ia, fo meksua protekson hemi stap fo olketa mere an gele, an fo meksua olketa save tekpat long olketa waka fo bildim pis, bikos fo savegud long olketa kaen samting ia baebae hemi help long waka fo kipim an apem wol pis an sikiuriti.

⁴ Wanfala pepa wea hem olsem lo fo protektem olketa jenolis. Olketa raetem long Windhek, long Namibia.

⁵Wanafal pepa wea olsem lo lukaftarem olketa mere, fo meksua olketa tekpat long olketa disisin an evri nara samting long laef.

Save long nid fo putum tugeta olketa infomesin abaotem olketa problem wea faet hemi save kosim fo olketa mere an olketa gele,

1. Givim strong toktok go long olketa memba kandre blong UN fo meksua olketa apem namba long mere hu i save tekpat long olketa diferan levul long mekem disisin, insaed long olketa nasinol, rijinol an intanasinol oganaesesin an teknik, fo stopem, manejim an kamap wetem wei fo endem faet.

2. Givim sapot long Sekretari-Jenerol fo karemaot plan (A/49/58) blong hem wea givimaot strong toktok fo apem namba long olketa mere hu i save tekpat long olketa diferan levul long mekem disisin, long saed long mekem disisin fo faenem wei fo endem faet an olekta waka fo bildim pis.

3. Givim strong toktok long Sekretari-Jenerol fo siusim plande moa mere fo go tekamap waka long ofis blong hem long olketa nara kandre. Fo duim diswan Sekretari-Jenerol hemi nid fo askem olketa memba kandre blong UN fo saplaem nem blong olketa mere hu i fit fo duim kaen waka ia, go long Sekretari-Jenerol fo putum insaed long wanfala rosta wea olketa save sensim olowe.

4. Givim strong toktok moa long Sekretari-Jenerol fo lukaotem wei fo mekem bik moa waka an help blong olketa mere insaed long olketa filwaka blong United Nation, espeseli long waka blong olketa wetem olketa militari ofisa, olketa polisman an olketa wakaman long saed long raet blong pipol.

5. Talemaot sapot blong hem fo apem olketa tingting abaotem jenda hemi stap insaed long olketa waka long saed long kipim pis, an askem Sekretari-Jenerol fo meksua olketa waka long fil hemi garem olketa samting long saed long jenda.

6. Askem Sekretari-Jenerol fo saplaem olketa trening gaedlaen an buk long hao fo lukaftarem olketa mere, olketa raet blong olketa an olketa nid blong olketa, fo olketa memba kandre blong United Nation. Saplaem tu olketa trening gaedlaen an buk long olketa impoten samting long saed long olketa mere tekpat long olketa akson fo kipim pis an bildim pis. Askem olketa memba kandre blong UN fo tekem evri samting ia, an trening fo helpem pipol save abaotem HIV/AIDS, an iusim olketa insaed long olketa nasinol trening program fo olketa militari an polis ofisa, taem olketa mekrere fo go long nara kandre fo kipim pis, an askem Sekretari-Jenerol moa fo meksua olketa nara pipol hu i go fo duim olketa nara waka long saed long kipim pis, olsem ofis waka, fo tekem tu sem trening.

7. Givim strong toktok go long olketa memba kandre blong UN fo apem sapot blong olketa long saed long seleni, pipol wetem spesol skil an plan long saed long oganaesim waka, fo helpem olketa trening long saed long tingting fo apem jenda. Diswan hemi kavarem tu olketa program olsem United Nations Fund for Women an United Nations Children's Fund, an United Nations High Commissioner for Refugees⁶ an olketa nara grup moa wea duim sem waka.

8. Askem evri grup hu i tekpat long toktok an waka fo karemaot olketa pis agrimen, fo falom tingting wea hemi luksave long olketa mere, olsem; (a) olketa spesol nid blong olketa mere an gele long taem wea olketa militen gobaek long olketa kominiti blong olketa an long taem afta faet hemi finis (b) olketa akson wea sapotem olketa tingting blong olketa lokol mere abaotem olketa wei fo bildim pis an olketa netiv wei fo endem faet, an diswan hemi mekem olketa mere stap insaed long evri waka fo karemaot pis agrimen, (c) olketa akson fo meksua pipol lukaftrem an tinghae long olketa raet blong olketa mere an gele, bikos olketa samting ia olketa pat long konstitiusin, elektrol sistim, polis an olketa lo blong kandre.

9. Askem evri grup hu i tekpat long faet, fo tinghae long olketa intanasinol lo wea hemi lukaftarem raet blong olketa mere an gele an protektem olketa. espeseli olketa lo wea i stap insaed long Geneva Convention (1949)⁷, Refugee Convention (1951)⁸, Security Council Meeting on Elimination of All Forms of Discrimination against Women

⁶ Olketa oganaesessin wea i help fo saplaem selesn fo olketa waka long saed long olketa mere an pikinini.

⁷ Olketa lo wea i lukafatrem laef blong pipol. Olketa raetem long Geneva

⁸ Lo wea hemi lukaftarem olketa rifuji o pipol hu i dispels long faet o woa.

(1979)⁹ an United Nations Convention on the rights of the Child (1989)¹⁰. Rimembam tu olketa toktok insaed long Rome Statute of the International Criminal Court¹¹.

10. Askem evri grup hu i tekpat long faet fo tekem spesol akson fo lukaftarem olketa mere an gele from olketa vaelens olsem rep an olketa nara kaen seksol vaelens moa, wetem olketa nara kaen vaelens moa wea olketa save kamakp long taem faet hemi gohed.

11. Mekem strong toktok abaotem waka blong olketa memba kandre fo meksua olketa finisim diskaen wei wea pipol no save fesim panismen taem olketa komitim kraem, an fo meksua olketa arestem pipol hu i tekpat long jenosaed¹², an sem samting fo olketa kraem wea kosim trabol fo laef blong pipol, olketa woa kraem an olketa kraem olsem seksol vaelens long olketa mere an gele, an long diswan Kansol mas mekem strong toktok abaotem nid fo aotem olketa kaen kraem ia from list blong amnesti.

12. Askem evri grup hu i tekpat long faet, fo tinghae long olketa pipol an ples olsem rifiuji kamp an setolmen, an fo tingabaotem olketa spesol nid blong olketa mere an gele, an tingim baek disisin 1208 (1998) wea olketa kamap wetem long namba 19 Novemba 1998.

13. Givim sapot long evriwan hu i tekpat long olketa plan fo tekem wepon from olketa militen, brekemap olketa militen grup an sendem olketa gobaek long komiuniti blong an hepem olketa fo duim olketa komiuniti waka mekem olketa save kamap olsem gud pipol long komiuniti, fo tingabaotem olketa diferan nid blong olketa mere an man hu i bin stap long faet, an fo tingabaotem olketa nid blong olketa famili blong olketa.

14. Talemaot moa hemi mekrere fo tingabaotem olketa trabol wea faet save kosim long pipol, wetem olketa spesol nid blong olketa mere an gele, taem olketa akson olketa falom Atikol 41 long Jata blong United Nations.

⁹ Lo wea hemi lukaftarem olketa pikinini fo meksua olketa stap hapi an pipol no lukdaon long olketa.

¹⁰ Lo wea hemi lukaftarem raet blong olketa pikinini.

¹¹ Lo wea lukaftarem olketa wei fo panisim pipol hu i kil taem woa o faet. Olketa raetem long Rome.

¹² Jenosaed (Genocide) – disfala wod hem minim fo kilim plande pipol long wantaem.

15. Talemaot hemi wiling fo meksua olketa mison blong Sikiuriti Kansol olketa no fogetem olketa samting long saed long jenda an olketa raet blong olketa mere, wetem olketa tingting blong olketa lokol an intanasinol grup blong olketa mere.

16. Askem Sekretari-Jenerol fo karemaot wanfala stadi long olketa problem wea faet hemi save kosim fo olketa mere an gele, wetem waka blong olketa mere long bildim pis an olketa wei fo endem faet wea olketa mere olketa tekpat long hem. Askem hem tu fo givim wanfala ripot go long Sikiuriti Kansol abaotem olketa risaot long disfala stadi an fo givim ripot fo evri memba kandre blong UN.

17. Askem Sekretari-Jenerol fo tokabaot tu hao nao waka hemi gogohed lo long saed long tingting fo sapotem olketa mere fo tekpat long olketa pis mison an olketa nara samting moa long saed blong olketa mere an gele, insaed long ripot blong hem go long Sikiuriti Kansol.

18. Garem tingting fo gohed fo waka had long olketa samting fo sapotem olketa mere.

"Peace"